

2011-01-26

Dnr 43-2010:1398

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Sanda skola
i Gotlands kommun

2011-01-26

Tillförordnad rektor Maria Wennström

Sanda skola

623 79 Klintehamn

För- och grundskolechef Mats Hanell

Tillsyn i Sanda skola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Sanda skola och Gotlands kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Vid Sanda skola saknas ett målinriktat kvalitetsarbete som syftar till att identifiera förbättringsområden i verksamheten. På grund av detta försvåras arbetet med att analysera och utvärdera verksamhetens olika delar, vilket i förlängningen kan få till konsekvens att nödvändiga åtgärder uteblir. Exempelvis har kunskapsresultaten vid Sanda skola varierat kraftigt under de senaste åren och detta har inte i tillräcklig utsträckning diskuterats och analyserats på skolan i syfte att öka måluppfyllelsen. Sammantaget behöver rektor skapa sig en tydligare helhetsbild över skolan.

För att verksamheten ska utvecklas och för att nå en högre måluppfyllelse måste skolans pedagogiska ledarskap stärkas. Rektor måste ta ett större ansvar så att samsynen ökar inom flera viktiga områden. Idag finns uppenbara brister då det gäller exempelvis lärarnas arbete med mål, lokal pedagogisk planering, likvärdig bedömning, individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram. Rektorn måste även ta ett större ansvar för att den pedagogiska personalen får den kompetensutveckling som krävs för att utföra sina arbetsuppgifter.

Skolinspektionen har i tillsynen av Sanda skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar).
- Rektorn tar inte i tillräcklig grad ansvar för att den pedagogiska personalen får den kompetensutveckling som krävs för att kunna genomföra sina arbetsuppgifter (Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte grundskoleförordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektor ser inte i tillräcklig grad till att lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att inhämta kunskaper om och följa upp lärarnas undervisning (2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn har inte i tillräckligt hög grad tagit ansvar för att såväl utbildning som bedömning är likvärdig på skolan (1 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag).

- Elevernas inflytande över hur utbildningen utformas är inte tillräckligt och anpassas inte alltid efter deras ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Skolans årliga plan mot kränkande behandling svarar inte fullt ut mot gällande författningskrav (14 a kap. 8 § 1985 års skollag).
- Skolan erbjuder inte alla elever det garanterade antalet undervisningstimmar (4 kap. 3 a § första stycket första meningen 1985 års skollag, 1 kap. 2 § första stycket och 2 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte kraven i grundskoleförordningen (5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp har inte fattats i enlighet med förordningen (5 kap. 1 § andra stycket och tredje stycket första och andra meningen och 5 § i grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Rektor och Gotlands kommun har ansvar för att Sanda skolas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Gotlands kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Gotlands kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Åsa Strand och undervisningsrådet Anki Näckstam deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi

Enhetschef

Peter Jansson

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Sanda skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gotlands kommun under september 2010 – januari 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Sanda skola den 7 december 2010. Ansvariga för tillsynen har utredare Peter Jansson och utredare Åsa Strand varit.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Sanda skola, dels den information som samlats in under besöket. I Sanda skola intervjuades tillförordnad rektor, för- och grundskolechef, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Sanda skola

Tabell 1. Antal elever på Sanda skola

Sanda skola	Antal elever
Förskoleklass	11
Grundskola	97

Källa: Skolans egna uppgifter 2010

Sanda skola tillhör Klintelinjen. Andra skolor som tillhör Klintelinjen är Hogrän, Eskelhem och Klinte.

Sanda skola innefattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1-6. Vid skolan finns både åldershomogena och åldersblandade klasser. Samverkan mellan de olika klasserna sker i projektform, men också vid olika aktiviteter och fadderverksamhet.

Tillsynsprotokoll för Sanda skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna

Motivering:

Enligt Sanda skolas kvalitetsredovisning för år 2010, är måluppfyllelsen i matematik, svenska och svenska som andraspråk 100 procent i årskurs 5. I engelska redovisar Sanda skola att 89 procent av eleverna i årskurs 5 når målen. Sett till samtliga ämnen, når 89 procent av eleverna vid Sanda skola målen i årskurs 5, vilket är en förbättring jämfört med år 2009, då endast 70 procent av eleverna uppnådde målen i samtliga ämnen. I årskurs 3, uppnår 92 procent av eleverna målen i svenska, svenska som andraspråk och matematik, vilket också det är en förbättring jämfört med föregående år, då 77 procent av eleverna nådde målen i svenska och svenska som andraspråk och 85 procent nådde målen i matematik.

Sanda skola saknar redogörelse för måluppfyllelsen i de nationella ämnesproven för år 2010. I 2009 års kvalitetsredovisning finns dock måluppfyllelsen på de nationella ämnesproven redovisade. Av denna framgår, att läsåret 2008/2009 nådde 79 procent av eleverna i årskurs 5 målen i svenska. I engelska och matematik nådde 96 procent av eleverna målen i årskurs 5. På de nationella ämnesproven i årskurs 3, läsåret 2008/2009, nådde 77 procent målen i svenska och 85 procent målen i matematik.

Sett över tid har måluppfyllelsen vid Sanda skola uppvisat stora variationer. I matematik var måluppfyllelsen 92 procent år 2005, för att år 2006 sjunka till 67 procent. Året efter, 2007, hade måluppfyllelsen ökat till 80 procent. Liknande variationer över tid kan observeras inom flera ämnen på Sanda skola.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn måste i högre grad ta ansvar för att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Vid intervju med lärarna framkommer att skolan har påbörjat diskussioner om lokala pedagogiska planeringar utifrån de nationella målen. Det finns skillnader mellan lärarna hur långt man kommit i arbetet med detta och i vilken utsträckning lärarna använder målen. Lärarna efterlyser pedagogiska diskussioner kring mål för att öka samsynen på skolan gällande arbetet mot de nationella målen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn måste i högre grad ta ansvar för att den pedagogiska personalen får den kompetensutveckling som krävs för att kunna genomföra sina arbetsuppgifter.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Vid intervju med tillförordnad rektor och lärare framkommer att lärarna på skolan har tagit del av kommungemensamma kompetensutvecklingssatsningar som till exempel kring kommunens digitala datasystem. På skolnivå och på individnivå förekommer, enligt lärarna, ytterst lite kompetensutveckling. På de kompetensutvecklingsdagar skolan har brukar lärarna arbeta med att planera sin egen undervisning. Lärarna efterfrågar mer kompetensutveckling inom områden som till exempel arbetet med mål, lokal pedagogisk planering, bedömning, skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärares bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna måste vidareutvecklas så att de uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av, framgår att de är av skiftande kvalitet och att det är lärarberoende hur dessa utformas och formuleras, vilket bekräftas av tillförordnad rektor. Några planer saknar skriftliga omdömen i samtliga ämnen, medan andra saknar den framåtsyftande delen som ska upprättas vid utvecklingssamtalet. Vid intervju med lärarna framkommer att skolan saknar rutiner för arbetet med de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Rektor måste se till så att lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Vid intervjuer med lärare och tillförordnad rektor framkommer att skolan inte i tillräcklig utsträckning arbetat med mål, planering och bedömning av elevernas kunskaper. Det är lärarberoende i vilken utsträckning lärarna arbetar med lokal pedagogisk planering, vilket i sin tur leder till osäkerhet kring hur bedömning av elevernas kunskaper sker i relation till kursplanernas krav.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektor måste i större utsträckning inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

På skolan finns brister i uppföljningen av undervisningen. Vid intervjuer med lärare framkommer att rektor inte besöker lektioner och inte följer upp hur pass stimulerande undervisningen är, undervisningens kvalitet eller om läroplanens mål att sträva mot genomsyrar undervisningen. Lärarna beskriver dock att rektor håller sig förtrogen med verksamheten via till exempel elevhälsan och specialpedagogen. Lärarna uttrycker att de på förekommen anledning kan söka upp rektorn för att tala om sin undervisning.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn måste ta ett större ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Sanda skola uppvisar brister i sitt kvalitetsarbete. Exempel på brister är att skolans resultat inte regelbundet följs upp, utvärderas, dokumenteras och kommuniceras. Detta leder till att resultaten inte alltid är kända i verksamheten och på ett tydligt sätt kan bidra till utveckling av densamma. Skolan behöver systematisera sina uppföljningar och utvärderingar så att både väl fungerande insatser synliggörs men också att behov av förbättringsinsatser tydliggörs.

Vid samtal med lärarna framkommer att de aldrig har sett sammanställningar över kunskapsresultaten för skolan. Vidare har de aldrig deltagit i någon analys av vad kunskapsresultaten beror på. På individnivå känner lärarna till hur det går för de olika eleverna.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn måste säkerställa att utbildningen och bedömningen på skolan är likvärdig.

Författningsstöd:

1 kap. 2 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Motivering:

Av intervju med lärarna framkommer att viss sambedömning gällande de nationella ämnesproven har skett med Klinte skola. Den samlade bilden är dock att rektorn inte initierar någon systematisk samverkan kring bedömning inom skolan.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn måste se till att lärarna arbetar för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Eleverna uppger att de har ett visst inflytande inom mer formella forum som klass- och elevråd. I övrigt anser eleverna att lärarna är de som bestämmer det mesta. Lärarna menar att de försöker fånga upp idéer från eleverna, men medger i intervjun att de kan bli bättre på att synliggöra detta för eleverna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att den årliga planen mot kränkande behandling fullt ut svarar mot gällande författningskrav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

Sanda skola har en likabehandlingsplan som också fungerar som plan mot kränkande behandling. Skolans plan saknar en redogörelse av vilka åtgärder, utifrån en aktuell kartläggning, skolan ska vidta under året i arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen saknar dessutom en redogörelse av hur föregående års eventuella åtgärder har genomförts.

Huvudområde: Enskilds elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Rektorn måste säkerställa att varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Författningsstöd:

4 kap. 3 a § första stycket sista meningen 1985 års skollag

1 kap. 2 § första stycket och 2 kap. 10 § grundskoleförordningen

Motivering:

Genom samtal med lärare och elever framkommer att elever som läser modersmål vid Sanda skola ibland måste gå ifrån ordinarie lektioner för att få undervisning i sitt modersmål. Även elever som deltar i Kulturskolans musikundervisning går ibland ifrån de ordinarie lektionerna. Konsekvensen av detta är att vissa elever vid skolan inte får de undervisningstimmar de har rätt till enligt timplanen.

Huvudområde: Enskilds elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolans arbete med åtgärdsprogram måste vidareutvecklas så att de uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen.

Motivering:

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av saknar en tydlig beskrivning av vilket behov eleven har. Åtgärder som är framskrivna i åtgärdsprogrammen är inte tillräckligt konkretiserade, vilket innebär svårigheter då åtgärderna ska utvärderas. Dessutom innehåller nulägesbeskrivningen i åtgärdsprogrammen ovidkommande värderande beskrivningar av elevers personlighet, exempelvis: "*glad och tacksam*".

Huvudområde: Enskilds elevs rätt

Bedömningsområde: Rektorns beslutsfattande

Bedömning:

Placering av elev i en särskild undervisningsgrupp får inte ske utan att rektor fattar ett beslut därom.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § andra stycket och tredje stycket första och andra meningen och 5 § i grundskoleförordningen.

Motivering:

Vid tillsynen framkommer att ett formellt placeringsbeslut för en elev placerad i den särskilda undervisningsgruppen Malma saknas. Det åligger rektorn att tillse att ett sådant beslut upprättas på skolan.